

Stanowisko RO HUBY w sprawie zasad sprzedaży alkoholu

przyjęte w postaci uchwały podczas posiedzenia plenarnego 20 sierpnia 2008 r.

Wstęp

Dziękujemy za zaproszenie do dyskusji o zasadach wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych we wspólnocie terytorialnej mieszkańców - gminie Wrocław, a szerzej jako głos w dyskusji o zasadach przeciwdziałania alkoholizmowi i wychowaniu w trzeźwości młodego pokolenia.

Nasze stanowisko w tej sprawie rozwijamy w punktach, pierwszym, poświęconym opisowi zjawisk wywołanych przez sprzedaż alkoholu i przyjęcie zasady braku reglamentacji zezwoleń, drugim - zawierającym proponowane w obowiązującym stanie prawnym rozwiązania służące przeciwdziałaniu niekorzystnym zjawiskom społecznym wywołanym przez sprzedaż alkoholu. W rozważaniach pomijamy kwestie powszechnie znane a związane z problematyką profilaktyki alkoholowej wykraczające poza możliwości stosowania rozwiązań przez gminę.

1. Uwagi ogólne

Z pewnością w dalszy ciągu kluczowe znaczenie dla określenia stanowiska w sprawie handlu alkoholem ma przekonanie o słuszności lub jej braku stosowania ograniczeń w sprzedaży alkoholu. Powszechny jest bowiem pogląd, że niecelowe i niewskazane jest ograniczenie handlu alkoholem, co po części wynika z opinii, że każdy jest panem własnego losu, a zatem ograniczanie jego prawa do spożycia alkoholu jest wręcz "naruszeniem swobód obywatelskich", którego jednym z aspektów jest prawo do swobodnego handlu. Zdecydowanie mniej już jest społecznego przyzwolenia wobec sprzedaży alkoholu dzieciom i młodzieży, chociaż wydaje się to sprzeczne z logiką stanowiska o swobodzie obrotu tego rodzaju używką. Z postawą taką korespondują rozwiązania dopuszczające ilość miejsc sprzedaży mocnych alkoholi większą niż ilość chętnych do prowadzenia takich punktów (ilość miejsc sprzedaży piwa, które też zawiera alkohol jest nieograniczona). **Zrezygnowanie z ilościowych ograniczeń przestrzennej dostępności do alkoholu system kontroli sprzedaży alkoholu we Wrocławiu czyni martwym.** Równie dobrze można by ów system ograniczyć wyłącznie do kontroli przestrzegania odpowiedniej ustawy.

Postawa taka w naszym przekonaniu oznacza milczące przyzwolenie na:

- przestępstwa popełniane pod wpływem alkoholu,
- niezliczoną ilość ofiar wypadków samochodowych spowodowanych przez osoby pijane,
- rozkład życia rodzinnego, dramat rodzin alkoholików, degenerację młodego pokolenia,
- zakłócenia porządku, ciszy i spokoju przez osoby pod wpływem alkoholu, na terenach zamieszkania, w miejscach publicznych, w środkach masowej komunikacji itd.

2. Jak wygląda praktyczna strona stosowania programu przeciwdziałania alkoholizmowi na osiedlu w rodzaju osiedla Huby

Osiedle Huby składa się z zabudowy śródmiejskiej - zwarte pierzeje budynków oraz zabudowy budynkami wielopiętrowymi (tzw. blokami). Na terenie osiedla znajdują się węzły komunikacyjne (kolejowy i autobusowy). Zlokalizowane są szpitale, kościoły, szkoły, ośrodki sportu i rekreacji itp. Obserwując zmiany w zasadach sprzedaży alkoholu w okresie 2 kadencji rady, zauważamy że:

- Nasylenie ilością punktów sprzedaży alkoholi jest obecnie najwyższe (prawdopodobnie najwyższe od kilkadziesiąt lat).
  - Punkty sprzedaży alkoholu pojawiają się w rejonach osiedla, w których wcześniej ich nie było.
  - Alkohol jest sprzedawany we wszystkich lokalach gastronomicznych, we wszystkich sklepach spożywczych (za wyjątkiem sklepów sprzedających pieczywo i sklepów rybnych).
  - Na sprzedaż w ostatnim czasie zdecydowali się właściciele sklepów sprzedających owoce i warzywa a nawet saloników prasowych!
  - Alkohol, czego wcześniej nie było, pojawił się w osiedlowych stacjach benzynowych.
  - Rozpoczęto sprzedaż alkoholu w osiedlowych obiektach sportowych i rekreacyjnych lub się taką sprzedaż rozważa (ul. Spiska – korty tenisowe, aquapark - 4 punkty sprzedaży)
- Sprzedaż alkoholu wkracza coraz gwałtowniej w najbliższe otoczenie przedszkoli, szkół, szpitali, kościołów, pkt. węzłowych komunikacji (za przykład może posłużyć bar Bona od wielu lat działający nielegalnie u południowego wejścia do dworca PKP, 200 m od siedziby straży miejskiej przy ul. Gwarnej).
- Alkohol jest na terenie osiedla dostępny o każdej porze dnia i nocy.
- Wzrosła liczba pkt. sprzedaży mocnych alkoholi - (zezwoleń B i C), co więcej pkt. te najczęściej **prowadzą sprzedaż całodobowo** lub do późnych godzin nocnych (1 lub 2-ga w nocy). Generalnie wydłużyły się godziny pracy wszystkich pkt. sprzedających alkohol.

Zwiększenie gęstości sieci sprzedaży alkoholu, jego dostępności i struktura asortymentowej świadczą o upowszechnieniu konsumpcji alkoholu. Oznacza to całkowitą nieskuteczność działań prowadzonych przez państwo i miasto w sferze ograniczania zjawiska alkoholizmu i dostępności do alkoholu.

3. Nowe wzorce zachowań

Na pytanie, czy spożycie alkoholu wzrosło nie przytoczymy danych - nie prowadzimy takich badań. Pośrednio jednak można wnioskować o zwiększeniu konsumpcji na podstawie danych publikowanych przez producentów alkoholi, badań prowadzonych przez PARPA czy też naszych obserwacji nowych zjawisk społecznych i wzorców zachowań. Namacalnym znakiem tych zjawisk jest zaścienie w weekendy osiedla puszkami po piwie i rozbitymi butelkami. Tak wyglądają przystanki komunikacji publicznej, wejścia do budynków mieszkalnych w pobliżu sklepów, szkolne boiska itd.

Nowym wzorcem zachowań stało się afiszowanie w miejscach publicznych z alkoholem. Jest to sytuacja dziwna na tle większości krajów europejskich, gdy ludzie spacerują po ulicach trzymając w ręce aluminiowy pojemnik z piwem i traktują to jako rodzaj społecznej nobilitacji. Nie chodzi już tylko o najbliższą okolicę punktu sprzedaży alkoholu, czy okoliczne parki, skwery i bramy. Rzecz nie dotyczy osób z marginesu społecznego, lecz **zwykłych mieszkańców naszego miasta.**

Osoby takie można spotkać praktycznie na każdym przystanku komunikacji zbiorowej. Prawdziwą plagą stały się podróże takich osób środkami transportu publicznego!

Najbardziej poruszający jest jednak widok młodych matek z dziećmi w wózkach, które na spacerach prowadzą rozmowy ze sobą przy półlitrowym piwie. Scenki takie rozgrywają się nawet w ogródkach jordanowskich przeznaczonych dla najmłodszych dzieci!

W naszym przekonaniu jest to efekt sprawnej reklamy producentów piwa i sprzedawców alkoholi, reklamy adresowanej do coraz młodszych konsumentów. Reklamy, która stara się wiązać konsumpcję alkoholu z każdym pozytywnym przejawem życia społecznego m.in. ze sportem i rekreacją (o czym poniżej).

4. Stanowisko rady osiedla – proponowane rozwiązania

Stoimy na stanowisku ograniczenia dostępności do alkoholu. Nasze stanowisko można sprowadzić do zasady: **NIE KAŻDEMU, NIE WSZĘDZIE i NIE O KAŻDEJ PORZE można sprzedawać alkohol i pozwalać na jego konsumpcję.**

Wg nas należy już teraz, nie czekając na zmiany w systemie prawnym:

- skończyć z tolerowaniem nielegalnego handlu alkoholem w mieście (uwierzmy, że się coś w tej materii stanie pozytywnego, gdy zniknie bar Bona z dworca PKP, zaś PKP zostanie ukarana za czerpanie zysków z nielegalnego handlu na swoim terenie). Uwaga dotyczy generalnie wszystkich przypadków handlu alkoholem bez ważnego i aktualnego zezwolenia,
- skończyć z praktyką sprzedaży alkoholu w miejscach związanych ze sportem i rekreacją, szczególnie w obiektach należących do miasta - jest to praktyka szkodliwa i niebezpieczna: np. pomysł sprzedaży alkoholi w typach zezwolenia A, B, C w aquaparku uważamy za kompromitujący władze w mieście i **stanowiący nic innego jak promocję alkoholizmu wśród najmłodszych,**
- sugerujemy poważnie zastanowić się nad zasadami organizacji masowych imprez kulturalnych w rodzaju „klub kibica” – jest to przykład gigantycznej reklamy producentów alkoholi, prowadzonej w najbardziej widocznych punktach miasta przy okazji organizacji imprez sportowych,
- zmienić zasady (lub je wzmocnić) opodatkowania i ustalania czynszów w lokalach i sklepach, które zdecydują się na ograniczenie sprzedaży alkoholu w godzinach nocnych (szczególnie po godz. 22.00),
- skończyć z praktyką pseudo-reklam alkoholi umieszczanych w witrynach sklepów i ulotkach reklamowych w rodzaju: „piwo, wino, wódka za X zł!”,
- poważnie zastanowić się nad ograniczeniem ilości punktów sprzedających mocne alkohole w mieście do poziomu, który wskazywać będzie na ich reglamentację,
- przemyśleć kwestię promocji trzeźwości wśród najmłodszych i zasady polityki informowania mieszkańców o zakazach konsumpcji alkoholu w miejscach publicznych.

W tym celu:

- należy wykorzystać i rozliczyć z efektów pracy straży miejską,
- wykorzystać prawo gminy jako właściciela lub współwłaściciela budynków i gruntów w których znajdują się sklepy i lokale gastronomiczne do ustalania zasad prowadzenia handlu alkoholami (np., jako współwłaściciel budynków mieszkalnych na zebraniach wspólnot obligatoryjnie zgłaszać wniosek o ograniczenie godzin prowadzenia sprzedaży alkoholi w sklepach znajdujących

się w lokalach użytkowych do określonych godzin) lub wykorzystać system ulg i zwolnień w czynszach,

- wprowadzić narzędzia finansowania inwestycji polegających na urządzeniu ogrodzonych placów zabaw dla dzieci, tam gdzie mieszkańcy, w sposób pośredni, zechcą wykluczyć lokalizacje punktów sprzedaży alkoholu ,
- jednoznacznie zdefiniować pojęcie punktów węzłowych komunikacji tak aby sprzedaż w ich pobliżu alkoholu była niemożliwa (np. "pętla" autobusów przy ul. Joannitów, w praktyce to przystanek końcowy komunikacji publicznej – nie tylko miejskiej, nieuznawanej za transport publiczny!),
- przeznaczyć dodatkowe środki na zwiększone kontrole przez policję i straż miejską osób kierujących pojazdami na terenie miasta pod wpływem alkoholu i środków odurzających,
- wprowadzić wyrывkowe kontrole w godzinach wieczornych i nocnych - prowadzone przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i straż miejską punktów sprzedaży co do których zgłaszano naruszenia porządku i prawa,
- wprowadzić zasadę ciągłej kontroli wszystkich punktów sprzedaży alkoholi na terenie osiedli przez strażników miejskich (szczególnie w okresie wygaśnięcia koncesji) a także we wszelkiego rodzaju barach, restauracjach, które nie wystąpiły o zezwolenie a które prowadzą taką sprzedaż – w tym przypadku, do skutku w postaci zaniechania sprzedaży. Uważamy, że zasadne jest dyscyplinowanie strażników miejskich za niedopełnianie obowiązków w zakresie ujawnienia przypadków nielegalnej sprzedaży alkoholu w punktach położonych w ich rejonie działania.
- wprowadzić oznaczenia „Zakaz spożycia alkoholu” w miejscach publicznych (wywieszki, naklejki, plakaty itp.), szczególnie na terenach przystanków komunikacji publicznej i w środkach komunikacji publicznej (to nie żart – skala zjawiska wymaga zastosowania już takich rozwiązań),
- wprowadzić profilaktykę alkoholową do najniższych klas szkół podstawowych (szczególnie z uwzględnieniem negatywnych skutków spożycia alkoholu przez dorosłych kierujących pojazdami mechanicznymi).

Za pozytywne uznajemy przyjęcie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zasady zawiadamiania rad osiedli o odmiennym niż rady stanowisku. Proponujemy aby do publikowanej w Internecie przez urząd miasta tabeli o udzielonych zezwoleniach wprowadzić kolumnę informującą o tym która rada osiedla udzieliła opinii i jakiej była ta opinia treści (pozytywna czy negatywna).

Działania te mają na celu przede wszystkim:

- 1) Ograniczyć najbardziej dokuczliwe przypadki zakłócenia ciszy i spokoju w godzinach nocnych w pobliżu miejsc odpoczynku mieszkańców.
- 2) Wykluczyć potencjalne i realne lokalizacje obiektów sprzedaży alkoholu, z miejsc w których ich działalność wywołuje szczególnie silny społeczny sprzeciw (tj. w pobliżu osiedlowych podwórek, w niewielkich odległościach od wejść do budynków).
- 3) Przywrócić praworządność w zakresie stosowania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i ukrócić trwające od lat tolerowanie bezprawia w znanych powszechnie miejscach nielegalnej sprzedaży.
- 4) Zmniejszyć "promocję" konsumpcji alkoholu przy okazji imprez sportowych i kulturalnych.
- 5) Ograniczyć ilość osób rannych i zabitych na terenie miasta w wypadkach spowodowanych przez pijanych kierowców.
- 6) Zmienić postawy społecznego przyzwolenia na postawy nietolerancji na spożycie alkoholu w otoczeniu dzieci i młodzieży.

Z pewnością istnieje szereg nieporuszonych w tym stanowisku kwestii. Trudno je wszystkie uwzględnić, handel alkoholem bowiem powoduje liczne i odmienne problemy w różnych typach osiedli. Tym samym uważamy, że w przypadku osiedli domków jednorodzinnych czy osiedli ściśle śródmiejskich (Stare Miasto), powinny wypowiadać się rady osiedli posiadające stosowne doświadczenie. Podkreślamy, że nasze uwagi oparliśmy o wieloletnią praktykę, popartą poszukiwaniem dostępnych rozwiązań ograniczenia negatywnych skutków handlu i spożycia alkoholu. Mamy nadzieję, że nasze uwagi były rzeczowe i dodały cokolwiek do dyskusji nad polityką miasta w tym zakresie i w przyszłości posłużą do wypracowania bardziej aktywnego i zdecydowanego stanowiska miasta w tej materii.

Z poważaniem